

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กองสาธารณสุขภูมิภาค สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยหน่วยบริการปฐมภูมิ จำนวน 35 แห่ง โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ โดยจำแนกออกเป็น 6 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1	การตอบกลับของข้อมูล
ส่วนที่ 2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
ส่วนที่ 3	เหตุผลใช้บริการ-ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย
ส่วนที่ 4	ความเต็มใจจ่ายเงินต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย
ส่วนที่ 5	ความคิดเห็นต่อการจัดบริการการแพทย์แผนไทย
ส่วนที่ 6	ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปกับความคิดเห็นต่อการจัดบริการรักษาการแพทย์แผนไทย

ส่วนที่1 ข้อมูลการตอบกลับและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามได้ถูกส่งไปยังหน่วยบริการปฐมภูมิ ที่เปิดให้บริการในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ภายใต้สังกัดกองสาธารณสุขภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข ที่สุ่มเลือกได้ จำนวน 35 แห่ง สุ่มประชาชนตัวอย่างทำการศึกษาทั้งหมด 850 คน โดยมีการตอบกลับของแบบสอบถามจำนวน 763 คน คิดเป็นร้อยละ 89.76

การตอบกลับของแบบสอบถามเมื่อแบ่งตามโซน พบว่าโซนที่ 3 มีอัตราการตอบกลับที่สูงที่สุด คือ ร้อยละ 97.2 ส่วนโซนที่มีอัตราการตอบกลับน้อยที่สุด คือ โซนที่ 5 ร้อยละ 61.0 โดยพบว่า อัตราการตอบกลับในแต่ละโซนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของการตอบกลับแบบสอบถาม จำแนกตามโซน

โซน	จำนวนประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม		ร้อยละ
	จำนวนที่ส่งแบบสอบถาม(คน)	จำนวนการตอบกลับ(คน)	
1	362	349	96.4
2	242	231	95.4
3	74	72	97.2
4	74	50	67.5
5	100	61	61.0
รวม	850	763	89.76

p-value < 0.001

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 58.2 พบว่าในโซนที่ 3 มีเพศชายมากที่สุด (ร้อยละ 59.7) และพบเพศหญิงมากที่สุดในโซนที่ 5 (ร้อยละ 75.4) กลุ่มตัวอย่างมีอายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี และ 31-40 ปี ในอัตราที่ใกล้เคียงกันทุกโซน โดยพบว่ามีอายุในช่วง 31-40 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.5 มีอายุเฉลี่ยที่ 36.0 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่มีอายุน้อยที่สุด คือ 11 ปี และอายุมากที่สุด คือ 78 ปี

สถานะภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีสถานภาพสมรสคู่มากที่สุด (ร้อยละ 69.1) แต่พบว่าในโซนที่ 3 มีสถานะโสดมากที่สุด (ร้อยละ 36.1) และพบว่าในโซนที่ 4 มีสถานะโสดและสถานภาพสมรสคู่ ในอัตราที่ใกล้เคียงกัน คือ (ร้อยละ 44.0)

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก(ร้อยละ 38.7) พบมากที่สุดในโซนที่ 2 (ร้อยละ 61.9) รองลงมา คือ อาชีพรับราชการ ซึ่งพบมากในโซนที่ 1 และโซนที่ 5 ยกเว้นโซนที่ 4 ที่ประกอบอาชีพ รับจ้าง มากที่สุด

ด้านการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษา ที่ ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.1) แต่พบว่ากลุ่มตัวอย่างในโซนที่ 4 และโซนที่ 5 มีระดับการศึกษาสูงสุดที่ระดับปริญญาตรี(ร้อยละ 34.0 และ 36.1)

รายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วงต่ำกว่า 10000 บาทมากที่สุด (ร้อยละ 76.4) โดยมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 7000 บาท ต่อเดือน รายได้ที่มากที่สุด คือ 100,000 บาท ต่อเดือน มีรายได้ที่ต่ำสุด คือ ไม่มีรายได้ (0 บาทต่อเดือน) ซึ่งพบในกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และในทุกโซนมีรายได้เฉลี่ยในช่วง 5,000 บาท ถึง 10,000 บาท ใกล้เคียงกัน

สิทธิทางด้านสุขภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีสิทธิการรักษาของประกันสุขภาพถ้วนหน้า (ร้อยละ 61.5) และเมื่อแยกเป็นรายโซน พบว่า มีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้าที่ใกล้เคียงกัน โดย พบว่า ในโซนที่ 1 ประชาชนที่มีสิทธิประกันสุขภาพถ้วนหน้ามากที่สุด (ร้อยละ 65.6) (ตารางที่ 4.2)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปเมื่อจำแนกตามโซน

ลักษณะ	โซน1 จำนวน(ร้อยละ) (n=349)	โซน2 จำนวน(ร้อยละ) (n=231)	โซน3 จำนวน(ร้อยละ) (n=72)	โซน4 จำนวน(ร้อยละ) (n=50)	โซน5 จำนวน(ร้อยละ) (n=61)	รวม N=763
เพศ						
-ชาย	137(39.3)	98(42.4)	43(59.7)	26(52.0)	15(24.6)	319(41.8)
-หญิง	212(60.7)	133(57.6)	29(40.3)	24(48.0)	46(75.4)	444(58.2)
อายุ						
-น้อยกว่า 20 ปี	21(6.0)	5(2.2)	11(15.3)	4(8.0)	3(4.9)	44(5.8)
- 21-30	109(31.2)	42(18.2)	23(31.9)	22(44.0)	15(24.6)	211(27.7)
-31-40	101(28.9)	83(35.9)	23(31.9)	12(24.0)	21(34.4)	240(31.5)
-41-50	80(22.9)	68(29.4)	9(12.5)	10(20.0)	17(17.9)	184(24.1)
-51-60	31(8.9)	17(7.4)	3(4.2)	2(4.0)	5(8.2)	58(7.6)
-61 ขึ้นไป	7(2.0)	16(6.9)	3(4.2)	0(0.0)	0(0.0)	26(3.4)
สถานะภาพสมรส						
-โสด	90(25.8)	29(15.5)	26(36.1)	22(44.0)	20(32.8)	187(24.5)
-คู่	238(68.2)	185(80.1)	46(8.7)	22(44.0)	36(59.0)	527(69.1)
-หย่า/แยก	8(2.3)	3(1.4)	0(0)	0(0)	1(1.6)	12(1.6)
-หม้าย	13(35.1)	14(6.1)	0(0)	6(12.0)	4(6.6)	37(4.8)

ตารางที่ 4.2(ต่อ) ข้อมูลทั่วไปเมื่อจำแนกตามโซน

ลักษณะ	โซน1 จำนวน(ร้อยละ) (n=349)	โซน2 จำนวน(ร้อยละ) n=231)	โซน3 จำนวน(ร้อยละ) (n=72)	โซน4 จำนวน(ร้อยละ) (n=50)	โซน5 จำนวน(ร้อยละ) (n=61)	รวม N=763
การศึกษา						
-ไม่ได้เรียน	7(2.0)	4(1.7)	4(5.6)	4(2.0)	2(3.3)	18(2.4)
-ประถมศึกษา	115(33.0)	82(35.5)	18(25.0)	11(22.0)	11(18.0)	237(31.1)
-มัธยมศึกษาตอนต้น	50(14.3)	41(17.7)	12(16.7)	4(8.0)	6(9.8)	113(14.8)
-มัธยมศึกษา-ตอนปลาย	63(18.1)	57(24.7)	16(22.2)	13(26.0)	7(11.5)	156(20.4)
-อนุปริญญา	44(12.6)	18(7.8)	6(8.3)	3(6.0)	9(14.8)	80(10.5)
-ปริญญาตรี	68(19.5)	29(12.6)	15(20.8)	17(34.0)	22(36.1)	151(19.8)
-สูงกว่าปริญญาตรี	2(0.6)	0(0.0)	1(1.4)	1(2.0)	4(6.6)	8(1.0)

ตารางที่ 4.2(ต่อ) ข้อมูลทั่วไปเมื่อจำแนกตามโซน

ลักษณะ	โซน1 จำนวน(ร้อยละ) (n=349)	โซน2 จำนวน(ร้อยละ) (n=231)	โซน3 จำนวน(ร้อยละ) (n=72)	โซน4 จำนวน(ร้อยละ) (n=50)	โซน5 จำนวน(ร้อยละ) (n=61)	รวม N=763
อาชีพ						
- เกษตรกรรม	110(31.5)	43(18.6)	26(36.1)	5(10.0)	11(18.0)	295(38.7)
- รับราชการ	42(12.0)	23(10.0)	18(25.0)	10(20.0)	19(31.1)	112(14.7)
- แม่บ้าน	33(9.5)	13(5.6)	0(0.0)	4(8.0)	6(9.8)	56(7.3)
- รับจ้าง	95(27.2)	25(10.8)	15(20.8)	23(46.0)	18(29.5)	176(23.1)
- ค้าขาย	32(9.2)	16(6.9)	5(6.9)	4(8.0)	3(4.9)	60(7.9)
- นักเรียน/นักศึกษา	17(4.9)	4(1.7)	7(9.7)	3(6.0)	2(3.3)	33(4.3)
- อื่นๆ	20(5.7)	7(3.0)	1(1.4)	1(2.0)	2(3.3)	31(4.1)
รายได้						
-ต่ำกว่า 5000 บาท	136(39.0)	77(33.3)	33(45.8)	29(58.0)	22(36.1)	297(38.9)
-5001 -10 000 บาท	71(20.4)	80(34.6)	33(45.8)	14(28.0)	18(29.5)	286(37.5)
-10001-15 000 บาท	34(9.7)	37(16.0)	5(6.9)	4(8.0)	8(13.1)	88(11.5)
-15 001- 20 000 บาท	27(7.7)	22(9.5)	1(1.4)	1(7.7)	9(14.8)	60(7.9)
20 001 บาท ขึ้นไป	11(3.1)	15(6.4)	0(0)	2(4.0)	4(6.5)	32(4.2)

ตารางที่ 4.2(ต่อ) ข้อมูลทั่วไปเมื่อจำแนกตามโซน

ลักษณะ	โซน1 จำนวน(ร้อยละ) (n=349)	โซน2 จำนวน(ร้อยละ) (n=231)	โซน3 จำนวน(ร้อยละ) (n=72)	โซน4 จำนวน(ร้อยละ) (n=50)	โซน5 จำนวน(ร้อยละ) (n=61)	รวม N=763
สถิติด้านสุขภาพ						
-ไม่มีสถิติใดเลย	12(3.4)	13(5.6)	8(11.1)	2(4.0)	1(1.6)	36(4.7)
-เบิกได้	49(14.0)	43(18.6)	19(26.4)	11(22.0)	18(29.5)	140(18.3)
-ประกันสังคม	49(14.0)	13(5.6)	5(6.9)	17(34.0)	12(19.7)	96(12.6)
-ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	229(65.6)	55(23.8)	37(51.4)	9(38.0)	29(47.5)	469(61.5)
-ประกันชีวิต	10(2.9)	4(1.7)	2(2.8)	1(2.0)	1(1.6)	18(2.4)
-อื่นๆ	0(0.0)	3(1.3)	1(1.4)	0(0.0)	0(0.0)	4(0.5)

ส่วนที่ 3 เหตุผลที่ใช้บริการ-ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย

เหตุผลที่ใช้บริการแพทย์แผนไทย ได้รับคำตอบจากประชาชนในกลุ่มที่ตอบว่าเคยใช้บริการแพทย์แผนไทย และปัจจุบันยังคงใช้บริการอยู่ด้วย โดยมีผู้ตอบว่าเคยใช้บริการแพทย์แผนไทย ร้อยละ 37.8

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 289 คน ให้เหตุผลว่า การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยเป็นการช่วยผ่อนคลายเป็นการช่วยผ่อนคลายทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ ร้อยละ 88.9 และร้อยละของเหตุผลที่เป็นสาเหตุให้กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้บริการน้อยที่สุดคือ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยเห็นผลเร็ว ร้อยละ 38.1 (ตารางที่ 4.3)

เมื่อนำมาแยกเป็นรายโซน จะพบว่าเหตุผลที่ประชาชนเลือกใช้บริการอันดับสูงสุดของในแต่ละโซนจะมีความแตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

โซนที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง มีความเห็นว่า การแพทย์แผนไทยเป็นการดูแลรักษาทั้งด้านร่างกายและจิตใจสามารถช่วยบำบัดด้านจิตใจของผู้ป่วยและครอบครัวได้ ร้อยละ 88.5

โซนที่ 2 มีความเห็นว่า การนำแพทย์แผนไทยมาใช้ในการรักษาทำให้มีทางเลือกในการรักษามากขึ้น ถึงร้อยละ 96.4

โซนที่ 3 มีความเห็นว่า การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยเป็นการช่วยผ่อนคลายทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ ร้อยละ 92.7

โซนที่ 4 มีความเห็นว่า การนำแพทย์แผนไทยมาใช้ทำให้มีทางเลือกในการรักษาเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100

โซนที่ 5 มีความเห็นว่า สถานที่ให้บริการเดินทางไปมาสะดวก และการนำแพทย์แผนไทยมาใช้ในระบบบริการสาธารณสุขของรัฐช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาเมื่อเจ็บป่วย ร้อยละ 84.6

และร้อยละของเหตุผล ที่เป็นสาเหตุให้กลุ่มตัวอย่างเลือกใช้บริการน้อยที่สุดเหมือนกันในทุกโซน ยกเว้นโซนที่ 4 นั่นคือ การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยทำให้เห็นผลการรักษาที่รวดเร็ว โซนที่ 1 ร้อยละ 37.2 โซนที่ 2 ร้อยละ 37.2 โซนที่ 3 ร้อยละ 32.1 โซนที่ 5 ร้อยละ 36.6 และโซนที่แตกต่างจากโซนอื่นๆ คือ พบว่าร้อยละของเหตุผลที่ใช้บริการน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ที่สถานบริการให้บริการรวดเร็วทันใจ ร้อยละ 44.0 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 เหตุผลที่ใช้บริการการรักษาด้วยบริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=113	N=84	N=41	N=25	N=26		
1.สถานีนามัย/ศูนย์บริการเปิดให้บริการรักษาด้วย การแพทย์แผนไทย	53 (46.9)	68 (81.0)	22 (53.7)	16 (64.0)	18 (10.2)	177	61.2
2.สถานที่ให้บริการเดินทางไปมาสะดวก	75 (66.4)	60 (71.4)	28 (68.3)	21 (84.0)	22 (84.6)	206	71.3
3.สถานบริการมีความพร้อมในการดูแล รักษาด้วย การแพทย์แผนไทย	64 (56.6)	58 (69.0)	28 (68.3)	20 (80.0)	21 (80.8)	191	66.1
4.สถานบริการมีอุปกรณ์เครื่องมือที่เพียงพอในการ รักษา	57 (50.4)	37 (44.0)	17 (41.5)	12 (48.0)	13 (50.0)	136	47.1
5.มีความเชื่อมั่นต่อการรักษาด้วยแพทย์แผนไทย	96 (85.0)	70 (83.3)	32 (78.0)	17 (7.3)	19 (8.1)	234	81.0
6.ค่ารักษาพยาบาลด้วยแพทย์แผนไทยมีราคาไม่แพง	89 (78.8)	70 (83.3)	35 (85.4)	17 (68.0)	17 (65.4)	228	78.9

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) เหตุผลที่ใช้บริการการรักษาด้วยบริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=113	N=84	N=41	N=25	N=26		
7.เจ้าหน้าที่ที่สถานบริการให้บริการรวดเร็วทันใจ	78 (69.0)	56 (66.7)	27 (65.9)	11 (44.0)	19 (73.1)	191	66.1
8.มีการใช้ยาแผนไทยในการรักษาสุขภาพที่มี คุณภาพ	88 (77.9)	60 (89.2)	25 (61.0)	17 (68.0)	17 (65.4)	207	71.6
9.การแพทย์แผนไทยเป็นการดูแลรักษาทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจสามารถช่วยบำบัดด้านจิตใจ ของ ผู้ป่วยและครอบครัวได้	100 (88.5)	74 (89.2)	34 (82.9)	20 (80.0)	19 (73.1)	247	85.8
10.การนำแพทย์แผนไทยมาใช้ทำให้มีทางเลือกใน การรักษามากขึ้น	94 (83.2)	81 (96.4)	36 (87.8)	25 (100.0)	19 (73.1)	255	88.2
11.รักษาด้วยยาแผนไทยลดอาการข้างเคียงจากการ แพทย์หรือสารเคมี	92 (81.4)	65 (77.4)	35 (85.4)	21 (84.0)	19 (73.1)	232	80.3

ตารางที่ 4.3 (ต่อ) เหตุผลที่ใช้บริการการรักษาด้วยบริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=113	N=84	N=41	N=25	N=26		
12.การนำแพทย์แผนไทยมาใช้ในระบบบริการ	92	70	36	17	22	237	82.0
สาธารณสุขของรัฐช่วยลดค่าใช้จ่ายในการรักษาเมื่อเจ็บป่วย	(81.4)	(83.3)	(87.8)	(68.0)	84.6		
13.ไม่ชอบการรักษาของแพทย์แผนปัจจุบัน	52	47	24	19	10	152	52.6
	(46.0)	(56.0)	(58.5)	(76.0)	(38.5)		
14.การรักษาด้วยยาแผนไทยทำให้โรคที่รักษาหายแล้วไม่กลับมาเป็นอีก	53	38	18	12	10	131	45.3
	(46.9)	(32.1)	(43.9)	(48.0)	(38.5)		
15.การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยเห็นผลเร็ว	42	27	15	17	9	110	38.1
	(37.2)	(32.1)	(36.6)	(68.0)	(34.6)		
16.การรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยเป็นการช่วยผ่อนคลายทั้งทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ	98	80	38	22	19	257	88.9
	(86.7)	(95.2)	92.7	(88.0)	(73.1)		
17.มีคนที่รู้จักแนะนำให้ไปใช้บริการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย	95	75	30	19	18	237	82.0
	(84.1)	(89.3)	(73.2)	(76.0)	(69.2)		

เหตุผลที่ไม่ใช้บริการแพทย์แผนไทย

เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้บริการแพทย์แผนไทย ได้รับคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าไม่เคยใช้ ไม่ใช้บริการ และหยุดใช้บริการการแพทย์แผนไทย มากกว่า 2 ปีขึ้นไป โดยมีผู้ตอบว่าไม่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย (ทั้งในส่วนที่เป็นของรัฐบาลและเอกชน) ร้อยละ 62.1

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 474 คน ที่ไม่เคยใช้บริการ หรือหยุดใช้บริการไปแล้วให้เหตุผลว่าสถานบริการของรัฐที่เปิดให้บริการด้วยการแพทย์แผนไทยมีน้อย ร้อยละ 83.5 และเหตุผลที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่ใช้บริการน้อยที่สุดคือ เจ้าหน้าที่ที่สถานบริการให้บริการไม่เป็นที่พึงพอใจของ ร้อยละ 21.7 (ดังตารางที่ 4.4)

แลเมื่อแบ่งสาเหตุของการไม่ใช้บริการออกเป็นในแต่ละโซนจะพบว่า ทุกโซนยกเว้นโซนที่ 4 ให้ เหตุผลว่า ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทยเพราะ สถานบริการของรัฐที่เปิดให้บริการด้วยการแพทย์แผนไทยมีน้อย ในโซนที่ 1 ร้อยละ 89.5 โซนที่ 2 ร้อยละ 74.0 โซนที่ 3 ร้อยละ 86.7 และโซนที่ 5 ร้อยละ 83.3 ส่วนในโซนที่ 4 เหตุผลที่ไม่ใช้บริการแพทย์แผนไทยสูงสุด คือ สถานบริการไม่มีความพร้อมในการดูแล รักษาด้วยการแพทย์แผนไทย ร้อยละ 84.0 (ตารางที่ 4.4)

ตารางที่ 4.4 เหตุผลที่ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=237	N=146	N=30	N=25	N=36		
1.สถานีนอนมาลัย/ศูนย์บริการไม่เปิดให้บริการรักษา ด้วยการแพทย์แผนไทย	200 (59.0)	87 (25.7)	13 (3.8)	17 (5.0)	22 (6.5)	339	71.5
2.สถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้านมีอุปกรณ์ใน การรักษาที่ไม่เพียงพอ	162 (56.3)	76 (26.4)	13 (4.5)	19 (6.6)	18 (6.3)	288	60.8
3.สถานบริการไม่มีความพร้อมในการดูแล รักษา ด้วยการแพทย์แผนไทย	183 (55.8)	87 (26.5)	14 (4.3)	21 (6.4)	23 (7.0)	328	69.2
4.สถานบริการของรัฐที่เปิดให้บริการด้วยการแพทย์ แผนไทยมีน้อย	212 (53.5)	108 (27.3)	26 (6.6)	20 (5.1)	30 (7.6)	396	83.5
5.สถานบริการของรัฐที่เปิดให้บริการด้วยการแพทย์ แผนไทยมีการเปิดให้บริการเฉพาะบางบริการ เท่านั้นไม่ตรงกับความต้องการที่จะไปใช้บริการ	154 (49.0)	89 (28.3)	22 (7.0)	20 (6.4)	29 (9.2)	314	66.2
6.ไม่มีบุคลากรด้านการแพทย์แผนไทยทำงานใน สถานบริการ	204 (57.8)	89 (25.2)	19 (5.4)	18 (5.1)	23 (6.5)	353	74.5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) เหตุผลที่ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=237	N=146	N=30	N=25	N=36		
7. เจ้าหน้าที่ที่ให้บริการที่สถานบริการน้อย	140 (47.3)	94 (31.8)	23 (7.8)	19 (6.4)	20 (6.8)	296	62.4
8.เจ้าหน้าที่ที่สถานบริการให้บริการไม่เป็นที่พึงพอใจ	57 (55.3)	29 (28.2)	8 (7.8)	2 (1.9)	7 (6.8)	103	21.7
9.ท่านไม่มั่นใจต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย	90 (47.6)	60 (31.7)	18 (9.5)	8 (4.2)	13 (6.9)	189	39.9
10.ค่ารักษาพยาบาลด้วยแพทย์แผนไทยมีราคาแพง	113 (61.7)	32 (17.5)	14 (7.7)	13 (7.1)	11 (6.0)	183	38.6
11.มีการใช้ยาในการรักษาที่ไม่มีคุณภาพ	63 (52.5)	31 (25.8)	8 (6.7)	8 (6.7)	10 (8.3)	120	25.3
12.ไม่ชอบกลิ่นของสมุนไพร	76 (47.8)	51 (32.1)	11 (6.9)	10 (6.3)	11 (6.9)	159	33.5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) เหตุผลที่ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=237	N=146	N=30	N=25	N=36		
13.การรักษาด้วยแพทย์แผนไทยทำให้หายช้ากว่า แผนปัจจุบัน	121 (48.6)	78 (31.3)	15 (6.0)	14 (5.6)	21 (8.4)	249	52.5
14.การรักษาด้วยยาแผนไทยไม่ลดอาการข้างเคียง จากการแพ้ยาหรือสารเคมี	176 (55.5)	87 (27.4)	15 (4.7)	16 (5.0)	23 (7.3)	317	66.9
15.ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้บริการแพทย์แผน ไทย เนื่องจากมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง	99 (48.1)	54 (26.2)	19 (9.2)	12 (5.8)	22 (10.7)	206	43.5
16.ไม่ได้รับคำแนะนำในการรักษาด้วยการแพทย์ แผนไทย	146 (54.7)	65 (24.3)	16 (6.0)	19 (7.1)	21 (7.9)	267	56.3
17.ไม่ทราบข้อดี ข้อเสียของการรักษาด้วยการแพทย์ แผนไทย	142 (51.4)	78 (28.3)	19 (6.9)	16 (5.8)	21 (7.6)	276	58.2
18.ต้องใช้เวลาในการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย นานกว่ารักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบัน	173 (52.7)	95 (29.0)	19 (5.8)	17 (5.2)	24 (7.3)	328	69.2

ตารางที่ 4.4 (ต่อ) เหตุผลที่ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย แบ่งตามโซน

	โซน1	โซน2	โซน3	โซน4	โซน5	รวม	ร้อยละ
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน		
	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)	(ร้อยละ)		
	N=237	N=146	N=30	N=25	N=36		
19.ผลของการรักษาไม่เป็นที่พึงพอใจของท่าน	75 (51.7)	41 (28.3)	10 (6.9)	9 (6.2)	10 (6.9)	145	30.6
20.มีความยุ่งยาก หลายขั้นตอน ในการรักษาด้วย การแพทย์แผนไทย	130 (53.1)	63 (25.7)	15 (6.1)	18 (7.3)	19 (7.8)	245	51.7

ส่วนที่ 4 ความเต็มใจจ่ายเงิน

ประกอบด้วย

- 4.1 การเคยใช้- ไม่เคยใช้บริการการแพทย์แผนไทยของกลุ่มตัวอย่าง
- 4.2 ราคาที่เคยใช้บริการครั้งล่าสุดในกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย
- 4.3 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ไม่ใช้บริการการแพทย์แผนไทย
- 4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการการแพทย์แผนไทย

4.1 การเคยใช้- ไม่เคยใช้บริการการแพทย์แผนไทยของกลุ่มตัวอย่าง

ด้านความเต็มใจจ่ายเงิน คำตอบแบ่งออกเป็น

กลุ่มตัวอย่าง ที่เคยใช้บริการและปัจจุบันยังคงใช้บริการ ผู้ตอบแบบสอบถาม จะตอบในด้านของราคาที่เคยใช้บริการแต่ละชนิดบริการ ในราคาล่าสุดที่เคยไปรับบริการ และราคาสูงสุดในแต่ละชนิดบริการ

กลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่เคยใช้บริการ หรือหยุดใช้บริการไปมากกว่า 2 ปี ขึ้นไป รวม 763 คน ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่าง อยู่ในกลุ่มของผู้ที่ไม่เคยใช้บริการ หรือหยุดใช้บริการ มากกว่า 2 ปี ร้อยละ 62.1 แบ่งออกเป็นผู้ที่ไม่เคยใช้บริการนัดตัว ร้อยละ 75.4 นัดเท้า ร้อยละ 83.7 นัดเพื่อการรักษา ร้อยละ 84.1 ออบสมุนไพร ร้อยละ 86.1 ประคบสมุนไพร ร้อยละ 90.3 รักษาด้วยยาสมุนไพร ร้อยละ 85.7(ตารางที่4.5)

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้ที่เคยใช้บริการและผู้ที่ไม่เคยใช้บริการ
จำแนกตามชนิดบริการ

ชนิดบริการ	จำนวนผู้ใช้บริการ (ร้อยละ)	จำนวนผู้ที่ไม่ใช้บริการ (ร้อยละ)	รวม
นวดตัว	188 (24.6)	575 (75.4)	100.0
นวดเท้า	124 (16.3)	639 (83.7)	100.0
นวดเพื่อการรักษา	121 (15.9)	642 (84.1)	100.0
อบสมุนไพร	106 (13.9)	657 (86.1)	100.0
ประคบสมุนไพร	74 (9.7)	689 (90.3)	100.0
รักษาด้วยยาสมุนไพร	109 (14.3)	654 (85.7)	100.0

4.2 ราคาที่เคยใช้บริการครั้งล่าสุดในกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย

จากการศึกษา พบว่า อัตราค่าบริการในกลุ่มตัวอย่างที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทยนั้น อยู่ในช่วง 51-100 บาทใน ชนิดบริการดังต่อไปนี้ คือ การนวดตัว นวดเท้า นวดเพื่อการรักษา และการรักษาด้วยยาสมุนไพร และ อัตราค่าบริการอยู่ในช่วง ไม่เกิน 50 บาท ในชนิดบริการดังต่อไปนี้ คือ การอบด้วยสมุนไพร การประคบด้วยสมุนไพร (ดังตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ค่าบริการ ที่เคยจ่ายครั้งล่าสุดในกลุ่มประชาชนที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย

ชนิดบริการ	ราคาที่เคยจ่ายครั้งล่าสุด (ร้อยละ)					รวม
	0-50 บาท	51-100บาท	101-150บาท	151-200บาท	200 ขึ้นไปบาท	
นวดตัว	31 (16.4)	90 (47.8)	25 (13.3)	25 (13.3)	17 (9.0)	188 (100.0)
นวดเท้า	23 (18.5)	60 (48.3)	19 (15.3)	16 (12.9)	6 (4.8)	124 (100.0)
นวดเพื่อการรักษา	26 (21.5)	64 (52.9)	9 (7.4)	12 (9.9)	10 (8.3)	121 (100.0)
ประคบสมุนไพร	40 (54.1)	22 (29.7)	7 (9.5)	2 (2.7)	3 (4.1)	74 (100.0)
อบสมุนไพร	77 (73.3)	17 (16.2)	3 (2.9)	6 (5.7)	2 (1.9)	105 (100.0)
ยาสมุนไพร	26 (23.9)	37 (33.9)	14 (12.8)	13 (11.9)	19 (17.4)	109 (100.0)

4.3 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ไม่ใช้บริการแพทย์แผนไทย

จากการศึกษาพบว่าอัตราค่าบริการที่กลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย มีความเต็มใจจ่ายเงินต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยชนิดต่างๆ นั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายเงิน อยู่ในช่วง 51-100 บาทมากที่สุด ใน ชนิดบริการดังต่อไปนี้ คือ การนวดตัว นวดเท้า นวดเพื่อการรักษา และ อัตราค่าบริการอยู่ในช่วง ไม่เกิน 50 บาท ในชนิดบริการ ดังต่อไปนี้ คือ การอบด้วยสมุนไพร การประคบด้วยสมุนไพร และการรักษาด้วยยาสมุนไพร (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 อัตราค่าบริการที่ประชาชนในกลุ่มที่ไม่เคยใช้บริการ เต็มใจจ่ายต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยชนิดต่างๆ

ชนิดบริการ	ราคาที่เต็มใจจ่าย (ร้อยละ)					รวม
	0-50บาท	51-100บาท	101-150บาท	151-200บาท	200 ขึ้นไปบาท	
นวดตัว	209 (36.3)	300 (52.2)	37 (6.4)	28 (4.9)	1 (0.2)	575 (100.0)
นวดเท้า	290 (45.4)	298 (46.6)	23 (3.6)	23 (3.6)	5 (0.8)	639 (100.0)
นวดเพื่อการรักษา	229 (35.7)	309 (48.1)	43 (6.7)	50 (7.8)	11 (1.7)	642 (100.0)
ประคบสมุนไพร	347 (52.8)	255 (38.8)	27 (4.1)	19 (2.9)	9 (1.4)	657 (100.0)
อบสมุนไพร	408 (59.2)	243 (35.3)	22 (3.2)	11 (1.6)	5 (0.7)	689 (100.0)
ยาสมุนไพร	302 (46.2)	279 (42.7)	26 (3.9)	36 (5.5)	11 (1.7)	654 (100.0)

4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการแพทย์แผนไทยจำแนกออกตามชนิดบริการ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทยในชนิดต่าง ๆ นั้น กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 0-50 บาท กลุ่ม 51-100 บาท และ กลุ่ม 151-200 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในอัตราที่เท่าเดิม

ในขณะที่กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 101-150 บาท และ 200 บาทขึ้นไปนั้น มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในราคาที่ลดลงจากราคาที่เคยจ่ายอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มนี้ต้องการจ่ายในราคา 51-100 บาท (ร้อยละ 68.0 และ 35.3) สำหรับกลุ่มที่เคยจ่าย 101-150 และ 200 บาท ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายต่อการใช้บริการนวดตัว ในราคา 51-100 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 53.7) (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 อัตราค่าบริการสูงสุดของการใช้บริการ นวดตัว ใน 1 ชั่วโมง

ราคาครั้งล่าสุดที่ใช้ บริการ	จำนวนคน (ร้อยละ)	ราคาสูงสุดที่เต็มใจจ่าย จำนวน (ร้อยละ)				
		0-50 บาท	51-100บาท	101-150บาท	151-200บาท	มากกว่า 200บาท
0-50 บาท	31 (100.0)	22 (71.0)	9 (29.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
51-100 บาท	90 (100.0)	17 (18.9)	63 (70.0)	8 (8.9)	2 (2.2)	0 (0.0)
101-150 บาท	25 (100.0)	1 (4.0)	17 (68.0)	4 (16.0)	3 (12.0)	0 (0.0)
151-200 บาท	25 (100.0)	2 (8.0)	6 (24.0)	0 (0.0)	9 (36.0)	8 (32.0)
มากกว่า 201 บาท	17 (100.0)	0 (0.0)	6 (35.3)	0 (0)	2 (11.8)	9 (52.9)
รวม	188 (100.0)	42 (22.3)	101 (53.7)	12 (6.4)	16 (8.5)	17 (9.0)

4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการแพทย์แผนไทยจำแนกออกตามชนิดบริการ (ต่อ)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย ประเภทนวดเท้า พบว่า กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 0-50 บาท 51-100 บาท และ 151-200 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในอัตราที่เท่าเดิม

ในขณะที่กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 101-150 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในราคาที่ลดลงจากราคาที่เคยจ่ายอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มนี้ต้องการจ่ายในราคา 51-100 บาท (ร้อยละ 57.9) สำหรับกลุ่มที่เคยจ่าย 101-150 และ 200 บาท ตามลำดับ และกลุ่มที่เคยจ่ายมากกว่า 200 บาท มีความเต็มใจจ่ายในราคาที่ลดลง ราคาเท่าเดิม และราคาที่สูงขึ้นจากอัตราค่าบริการที่เคยจ่ายอยู่เดิม เฉลี่ยเท่าๆกัน (ร้อยละ 33.3)

กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายต่อการใช้บริการนวดเท้า ในราคา 51-100 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 52.4)(ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.9 อัตราอัตราค่าบริการสูงสุดของการใช้บริการ นวดเท้า 1 ชั่วโมง

ราคาครั้งล่าสุดที่ใช้ บริการ	จำนวนคน (ร้อยละ)	ราคาสูงสุดที่เต็มใจจ่าย จำนวน (ร้อยละ)				
		0-50บาท	51-100บาท	101-150บาท	151-200บาท	มากกว่า 200บาท
0-50 บาท	23 (100.0)	16 (69.6)	7 (30.4)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
51-100 บาท	60 (100.0)	10 (16.7)	42 (70.0)	5 (8.3)	3 (5.0)	0 (0.0)
101-150 บาท	19 (100.0)	0 (0.0)	11 (57.9)	2 (10.5)	6 (31.6)	0 (0.0)
151-200 บาท	16 (100.0)	1 (6.3)	3 (18.8)	1 (6.3)	9 (56.3)	2 (12.5)
มากกว่า 201 บาท	6 (100.0)	0 (0.0)	2 (33.3)	0 (0.0)	2 (33.3)	2 (33.3)
รวม	124 (100.0)	27 (21.7)	65 (52.4)	8 (6.5)	1 (0.8)	23 (18.5)

4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการแพทย์แผนไทยจำแนกออกตามชนิดบริการ (ต่อ)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย ประเภทนวดเพื่อการรักษา พบว่า กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 0-50 บาท 51-100 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในอัตราที่เท่าเดิม

ในขณะที่กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา ตั้งแต่ 101 บาท ขึ้นไป มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงิน ในราคาที่ลดลงจากราคาที่เคยจ่ายอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มนี้ต้องการจ่ายในราคา 51-100 บาท (ร้อยละ 55.6 ร้อยละ 41.7 และร้อยละ 40.0) สำหรับกลุ่มที่เคยจ่าย 101-150 บาท และ 151-200 บาท และ 200 บาทขึ้นไป ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายต่อการใช้บริการนวดเพื่อการรักษา ในราคา 51-100 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 48.8)(ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 อัตราค่าบริการสูงสุดของการใช้บริการ นวดเพื่อการรักษา

ราคาครั้งล่าสุดที่ใช้บริการ (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)	ราคาสูงสุดที่เต็มใจจ่าย จำนวน (ร้อยละ)				
		0-50 บาท	51-100 บาท	101-150 บาท	151-200 บาท	มากกว่า 200 บาท
0-50 บาท	26 (100.0)	20 (76.9)	6 (23.1)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
51-100 บาท	64 (100.0)	1 (15.6)	39 (60.9)	10 (15.6)	5 (7.8)	0 (0.0)
101-150 บาท	9 (100.0)	1 (11.1)	5 (55.6)	1 (11.1)	1 (11.1)	1 (11.1)
151-200 บาท	12 (100.0)	1 (8.3)	5 (41.7)	0 (0.0)	3 (25.0)	3 (25.0)
มากกว่า 201 บาท	10 (100.0)	1 (10.0)	4 (40.0)	0 (0.0)	3 (30.0)	2 (20.0)
รวม	121 (100.0)	33 (27.3)	59 (48.8)	11 (9.1)	12 (9.9)	6 (5.0)

4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการแพทย์แผนไทยจำแนกออกตามชนิดบริการ (ต่อ)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย ประเภทอบสมุนไพร พบว่า กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 0-50 บาท 51-100 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในอัตราที่เท่าเดิม

ในขณะที่กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา ตั้งแต่ 151-200 บาท และ 200 บาท ขึ้นไป มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในราคาที่ลดลงจากราคาที่เคยจ่ายอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มที่เคยจ่ายในราคา 151 -200 บาท เต็มใจจ่ายในราคา 51-100 บาท (ร้อยละ 50.0) และกลุ่ม ที่เคยจ่ายในราคา 200 บาท ขึ้นไป เต็มใจจ่าย ในราคา 151-200 (ร้อยละ 40.0) แต่สำหรับกลุ่มที่เคยจ่ายเงินในราคา 101-150 บาท นั้น มีความเต็มใจจ่ายเงินในราคาเฉลี่ยในทุกกลุ่มเท่าๆกัน คือมีทั้งเต็มใจจ่ายในราคาที่ลดลง ราคาเท่าเดิมและราคาที่สูงขึ้น (ร้อยละ 33.3)

กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายต่อการใช้บริการอบสมุนไพร ในราคาไม่เกิน 50 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 65.7)(ตารางที่ 4.11)

ตารางที่ 4.11 อัตราค่าบริการสูงสุดของการใช้บริการ อบสมุนไพร์

ราคาครั้งล่าสุดที่ใช้บริการ	จำนวนคน (ร้อยละ)	ราคาสูงสุดที่เต็มใจจ่าย จำนวน(ร้อยละ)				
		0-50 บาท	51-100 บาท	101-150 บาท	151-200 บาท	มากกว่า 200 บาท
0-50 บาท	77 (100.0)	64 (83.1)	13 (16.9)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
51-100 บาท	17 (100.0)	3 (17.6)	12 (70.6)	1 (5.9)	1 (5.9)	0 (0.0)
101-150 บาท	3 (100.0)	1 (33.3)	0 (0.0)	1 (33.3)	1 (33.3)	0 (0.0)
151-200 บาท	6 (100.0)	1 (16.7)	3 (50.0)	0 (0.0)	1 (16.7)	1 (16.7)
มากกว่า 201 บาท	2 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (40.0)	0 (0.0)
รวม	105 (100.0)	69 (65.7)	28 (26.7)	2 (1.9)	5 (4.8)	1 (1.0)

4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการแพทย์แผนไทยจำแนกออกตามชนิดบริการ (ต่อ)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย ประเภทประคบด้วยสมุนไพร พบว่า กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 0-50 บาท 51-100 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในอัตราที่เท่าเดิม

ในขณะที่กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา ตั้งแต่ 101 ขึ้นไป มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในราคาที่ลดลงจากราคาที่เคยจ่ายอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มที่เคยจ่ายในราคา 101-150 และ 151 - 200 บาท มีความเต็มใจจ่ายในราคา 51-100 บาท (ร้อยละ 50.0 และร้อยละ 9.5) ตามลำดับ กลุ่มที่เคยจ่ายในราคา 200 บาท ขึ้นไป เต็มใจจ่าย ในราคาที่ลดลงและเต็มใจจ่ายในราคา 151-200 บาท (ร้อยละ 66.7)

กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายต่อการใช้บริการประคบด้วยสมุนไพร ในราคาไม่เกิน 50 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 63.5)(ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 อัตราค่าบริการสูงสุดของการใช้บริการ ประคบด้วยสมุนไพร

ราคาครั้งล่าสุดที่ใช้บริการ	จำนวนคน (ร้อยละ)	ราคาสูงสุดที่เต็มใจจ่าย จำนวน (ร้อยละ)				
		0-50 บาท	51-100 บาท	101-150 บาท	151-200 บาท	มากกว่า 200 บาท
0-50 บาท	40 (100.0)	35 (87.5)	5 (12.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
51-100 บาท	22 (100.0)	9 (40.9)	11 (50.0)	0 (0.0)	1 (4.5)	1 (4.5)
101-150 บาท	7 (100.0)	3 (42.9)	3 (42.9)	1 (14.3)	0 (0.0)	0 (0.0)
151-200 บาท	2 (100.0)	0 (0.0)	2 (9.5)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)
มากกว่า 201 บาท	3 (100.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	2 (66.7)	1 (33.3)
รวม	74 (100.0)	47 (63.5)	21 (28.4)	1 (1.4)	3 (4.1)	2 (2.7)

4.4 ความเต็มใจจ่ายเงินในกลุ่มผู้ใช้บริการแพทย์แผนไทยจำแนกออกตามชนิดบริการ (ต่อ)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มที่เคยใช้บริการแพทย์แผนไทย ประเภทรักษาด้วยยาสมุนไพร พบว่า กลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา 0-50 บาท 51-100 บาท และ 151-200 บาท มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในอัตราที่เท่าเดิม

ในกลุ่มที่เคยจ่ายอัตราค่าบริการในราคา ตั้งแต่ 101-150 บาทและ 200 บาท ขึ้นไป มีความเต็มใจที่จะจ่ายเงินในราคาที่ลดลงจากราคาที่เคยจ่ายอยู่เดิม ซึ่งกลุ่มที่เคยจ่ายในราคา 101-150 มีความเต็มใจจ่ายเงินในราคา 51-100 บาท (ร้อยละ 35.7) และ กลุ่มที่เคยจ่ายในราคา มากกว่า 200 บาทขึ้นไปมีความเต็มใจจ่ายในราคา 151 -200 บาท (ร้อยละ 52.6)

กลุ่มตัวอย่าง มีความเต็มใจจ่ายต่อการใช้บริการรักษาด้วยยาสมุนไพร ในราคา 51-100 บาท มากที่สุด (ร้อยละ 35.8)(ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 อัตราค่าบริการสูงสุดของการใช้บริการ รักษาด้วยยาสมุนไพร

ราคาครั้งล่าสุดที่ใช้บริการ	จำนวนคน (ร้อยละ)	ราคาสูงสุดที่เต็มใจจ่าย				
		จำนวน (ร้อยละ)				
		0-50บาท	51-100บาท	101-150บาท	151-200บาท	มากกว่า 200บาท
0-50 บาท	26 (100.0)	20 (76.9)	5 (19.2)	1 (3.8)	0 (0.0)	0 (0.0)
51-100 บาท	37 (100.0)	3 (8.1)	25 (67.6)	5 (13.5)	4 (10.8)	0 (0.0)
101-150 บาท	14 (100.0)	2 (14.3)	5 (35.7)	4 (28.6)	1 (7.1)	2 (14.3)
151-200 บาท	13 (100.0)	0 (0.0)	2 (15.4)	5 (38.5)	3 (23.1)	3 (23.1)
มากกว่า 201 บาท	19 (100.0)	1 (5.3)	2 (10.5)	0 (0.0)	10 (52.6)	6 (31.6)
รวม	109 (100.0)	26 (23.9)	39 (35.8)	15 (13.8)	18 (16.5)	11 (10.1)

ส่วนที่ 5 ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย

ด้านความต้องการบริการการแพทย์แผนไทย ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดที่จะให้หน่วยบริการปฐมภูมิมีการเปิดให้บริการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย ร้อยละ 37.4 มีความต้องการที่จะใช้บริการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วยหน่วยบริการปฐมภูมิ ร้อยละ 32.6 ต้องการให้มีการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิทุกจังหวัดทั่วประเทศ ร้อยละ 35.6 ต้องการให้มีการจัดบริการการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิทั้งจังหวัด สุราษฎร์ธานี ร้อยละ 36.4 (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นต่อการจัดบริการการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วย
บริการปฐมภูมิด้านความต้องการบริการ N=763

	ระดับความคิดเห็น				
	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1. ความต้องการให้หน่วย					
บริการปฐมภูมิ มีการเปิด	8	49	209	212	285
ให้บริการรักษาด้วยการแพทย์ แผนไทย	(1.0)	(6.4)	(27.4)	(27.8)	(37.4)
2. ความต้องการที่จะใช้					
บริการรักษาด้วยการแพทย์ แผนไทยในหน่วยหน่วยบริการ ปฐมภูมิ	12	44	236	222	249
	(1.6)	(5.8)	(30.9)	(29.1)	(32.6)
3. ควรให้มีการรักษาด้วย					
การแพทย์แผนไทยในหน่วย บริการปฐมภูมิทุกจังหวัดทั่ว ประเทศ	10	39	200	242	272
	(1.3)	(5.1)	(26.2)	(31.7)	(35.6)
4. ควรให้มีการจัดบริการ					
การแพทย์แผนไทยในหน่วย บริการปฐมภูมิทั้งจังหวัด สุราษฎร์ธานี	12	44	175	254	278
	(1.6)	(5.8)	(22.9)	(33.3)	(36.4)

ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย(ต่อ)

ด้านรูปแบบการจัดบริการ ประชาชนส่วนใหญ่ เห็นด้วยมากที่สุด ว่าควรมีรูปแบบของการให้บริการที่เป็นมาตรฐานเหมือนกันทั่วประเทศ ร้อยละ 43.9 และควรมีการจัดบริการให้ครบทั้งหมด คือ การนัด การอบ การประคบ การรักษาด้วยยาสมุนไพร ร้อยละ 50.9 กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมาก ว่ารูปแบบการจัดบริการในหน่วยบริการปฐมภูมิควรเป็นแบบผสมผสานระหว่างแพทย์แผนไทยกับแพทย์แผนปัจจุบัน ร้อยละ 29.5 และร้อยละ 33.8 เห็นด้วยมาก ว่าควรให้แพทย์แผนไทยเป็นผู้ตรวจและสั่งยาแผนไทย (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิ
ด้านรูปแบบการจัดบริการ N=763

	ระดับความคิดเห็น				
	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
5. การให้บริการด้วย					
การแพทย์แผนไทยควรมี	7	39	159	223	335
รูปแบบของการให้บริการที่	(0.9)	(5.1)	(20.8)	(29.2)	(43.9)
เป็นมาตรฐานเหมือนกันทั่ว					
ประเทศ					
6. ในการจัดบริการ					
การแพทย์แผนไทยควรมี	6	30	1119	220	388
การจัดให้ครบทั้งหมด คือ	(0.8)	(3.9)	(15.6)	(28.8)	(50.9)
การนวด การอบ การประคบ					
การรักษาด้วยยาสมุนไพร					
7. รูปแบบของการ					
ให้บริการการแพทย์แผนไทย	25	66	225	259	188
ในหน่วยบริการปฐมภูมิควร	(3.3)	(8.7)	(29.5)	(29.5)	(24.6)
เป็นแบบผสมผสานกับ					
แพทย์แผนปัจจุบัน					
8. รูปแบบของการ					
ให้บริการการแพทย์แผนไทย	8	63	244	258	19
ในหน่วยบริการปฐมภูมิควร	(1.0)	(8.3)	(32.0)	(33.8)	(24.9)
ให้แพทย์แผนไทยเป็น					
ผู้ตรวจและสั่งยาแผนไทย					

ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย(ต่อ)

ด้านบุคลากร ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในการจัดให้บริการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยควรมีบุคลากรทางการแพทย์แผนไทยโดยตรงเป็นผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 45.0 และจะต้องเป็นผู้ที่มีที่มึความรู้ความสามารถ และได้รับใบอนุญาตทางด้านแพทย์แผนไทยแล้วเท่านั้น ร้อยละ 43.9 ประชาชนเห็นด้วยมากที่หากมีการนำหมอพื้นบ้านที่มีความรู้ความสามารถ มาให้บริการในหน่วยบริการปฐมภูมิ ร้อยละ 33.2 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิ
ภูมิต้านบุคลากร N=763

	ระดับความคิดเห็น				
	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
9. การจัดให้บริการรักษา					
ด้วยการแพทย์แผนไทยควรมี	4	45	146	225	343
บุคลากรทางการแพทย์	(0.5)	(3.9)	(19.1)	(29.5)	(45.0)
แผนไทยโดยตรงเป็นผู้ดูแล					
อย่างใกล้ชิด					
10. บุคลากรทางการแพทย์					
แผนไทยที่สามารถดูแลรักษา	12	43	165	208	335
ได้จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้	(1.6)	(5.6)	(21.6)	(27.3)	(43.9)
ความสามารถ และได้รับ					
ใบอนุญาตทางด้านแพทย์					
แผนไทยแล้วเท่านั้น					
11. การจัดบริการการแพทย์					
แผนไทยในหน่วยบริการปฐม	13	47	208	253	242
ภูมิควรจะมีการนำหมอ	(1.7)	(6.2)	(27.3)	(33.2)	(31.7)
พื้นบ้านที่มีความรู้					
ความสามารถ มาให้การดูแล					
ในสถานบริการได้					

ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย(ต่อ)

ด้านการเงิน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้มีการเก็บเงินค่าบริการราคาเดียวกันทั่วประเทศ ร้อยละ 36.4 และควรเก็บเงินในราคา 30 บาทเท่านั้น ร้อยละ 42.6 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 ความคิดเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทยในหน่วยบริการปฐมภูมิ
ด้านการเงิน N=763

	ระดับความคิดเห็น				
	จำนวน (ร้อยละ)				
	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ไม่เห็น ด้วย	เห็นด้วย ปานกลาง	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย อย่างยิ่ง
12. การรักษาด้วย					
การแพทย์แผนไทยควรเก็บ	6	59	190	230	278
ค่าบริการในราคาเดียวกัน ทั่วประเทศ	(0.8)	(7.7)	(24.9)	(30.1)	(36.4)
13. ราคาค่าบริการรักษา					
ด้วยการแพทย์แผนไทย	32	92	146	168	325
ควรเป็นราคาเดียวกันกับ โครงการ 30 บาท	(4.2)	(12.1)	(19.1)	(22.0)	(42.6)

ส่วนที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความเห็นต่อการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย

นำผลรวมของคะแนนความคิดเห็นในแต่ละด้านมารวมกัน โดย แบ่งออกเป็นกลุ่มที่เห็นด้วย ประกอบด้วย ระดับความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง กำหนดให้กลุ่มที่เห็นด้วยมีคะแนนเท่ากับ 1 และกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ประกอบด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย กำหนดให้มีคะแนนเท่ากับ 0 จากนั้นนำคะแนนรวมแต่ละด้านมาหาค่ามัธยฐานในแต่ละด้านทั้งหมด 4 ด้าน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นต่อการจัดบริการการรักษาด้วยการแพทย์แผนไทย ออกเป็น 2 กลุ่ม โดยกำหนดให้กลุ่มที่ 1 หมายถึง ผู้ที่เห็นด้วยกับข้อความ มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐาน และ กลุ่มที่ 2 หมายถึง ผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับข้อความ มีค่าน้อยกว่าค่ามัธยฐาน รายละเอียด แสดงดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มที่มีระดับคะแนนเท่ากับหรือมากกว่ามัธยฐาน และกลุ่มที่มีระดับคะแนนต่ำกว่ามัธยฐานจำแนกตามด้านต่างๆของความคิดเห็น (N=763)

ความคิดเห็น	คะแนนเต็ม	มัธยฐาน	กลุ่มที่เห็นด้วย	กลุ่มที่ไม่เห็นด้วย
			$\geq$ มัธยฐาน	$<$ มัธยฐาน
			จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ความต้องการบริการด้วยแพทย์แผนไทย	4	4.0	658 (86.2)	105 (13.8)
2. ด้านรูปแบบการจัดบริการ	4	4.0	610 (79.9)	153 (20.1)
3. ด้านบุคลากร	3	3.0	654 (85.7)	109 (14.3)
4. ด้านการการเงิน	2	2.0	607 (79.6)	156 (20.4)

ด้านความต้องการบริการการแพทย์แผนไทยกับปัจจัยส่วนบุคคล

จากการศึกษาเมื่อนำความคิดเห็นด้านความต้องการบริการการแพทย์แผนไทย มาหาความสัมพันธ์กับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับข้อคำถาม มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าค่ามัธยฐานและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย มีคะแนนน้อยกว่าค่ามัธยฐาน พบว่าความต้องการบริการการแพทย์แผนไทยความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับรายได้ ($p=0.04$) แสดงดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความเห็นต่อความต้องการบริการการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		p-value
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
เพศ			
ชาย	281 (88.0)	38 (12.0)	0.209
หญิง	377 (85.0)	67 (15.0)	
การศึกษา			
ประถมศึกษา	225 (88.2)	30 (11.8)	0.520
มัธยมศึกษา	298 (85.4)	51 (14.6)	
ปริญญา	135 (85.0)	24 (15.0)	
อายุ			0.767
น้อยกว่า 30 ปี	191 (86.8)	29 (13.2)	
มากกว่า 30 ปี	467 (86.0)	76 (14.0)	
สถานภาพสมรส			
โสด	162 (86.6)	25 (13.4)	0.377
คู่	457 (86.7)	70 (13.3)	
หย่า/แยก/หม้าย	39 (79.6)	10 (20.4)	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล
กับความคิดเห็นต่อความต้องการบริการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	p-value
รายได้			
ต่ำกว่า 10 000 บาท	491 (84.8)	88 (15.2)	0.041***
สูงกว่า 10 000 บาท	167 (90.76)	17 (9.24)	
อาชีพ			
ไม่มีอาชีพ	559 (86.9)	84 (13.1)	0.195
มีอาชีพ	99 (82.5)	21 (17.5)	

ด้านรูปแบบการจัดบริการ

จากการศึกษา เมื่อนำความคิดเห็นด้านความรูปแบบการจัดบริการการแพทย์แผนไทยมาหาความสัมพันธ์กับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับข้อคำถาม มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าค่ามัธยฐานและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย มีคะแนนน้อยกว่าค่ามัธยฐาน พบว่าด้านรูปแบบการจัดบริการมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษา ($p = 0.002$) แสดงดังตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดบริการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		p-value
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
เพศ			
ชาย	258 (80.9)	61 (19.1)	0.586
หญิง	352 (79.3)	92 (20.7)	
การศึกษา			
ประถมศึกษา	212 (83.1)	43 (16.9)	0.002***
มัธยมศึกษา	287 (82.2)	62 (17.8)	
ปริญญา	111 (69.8)	48 (30.2)	
อายุ			
น้อยกว่า 30 ปี	183 (83.2)	37 (16.8)	0.156
มากกว่า 30 ปี	427 (78.6)	116 (21.4)	
สถานภาพสมรส			
โสด	151 (80.7)	36 (19.3)	0.711
คู่	105 (19.9)	422 (80.1)	
หย่า/แยก/หม้าย	37 (75.5)	12 (24.5)	

ตารางที่ 4.20 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความเห็นต่อรูปแบบการจัดบริการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		p-value
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
รายได้			
ต่ำกว่า 10 000 บาท	460 (79.4)	119 (20.6)	0.540
สูงกว่า 10 000 บาท	150 (81.5)	34 (18.5)	
อาชีพ			
ไม่มีอาชีพ	516 (19.8)	127 (80.2)	0.630
มีอาชีพ	94 (21.7)	26 (78.3)	

ด้านบุคลลากร

จากการศึกษาเมื่อนำความคิดเห็นด้านบุคลลากรการแพทย์แผนไทย มาหาความสัมพันธ์กับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับข้อความ มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าค่ามัธยฐานและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย มีคะแนนน้อยกว่าค่ามัธยฐาน พบว่าด้านบุคลลากรด้านแพทย์แผนไทยไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับปัจจัยส่วนบุคคล ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความ คิดเห็นต่อบุคลลากรการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		p-value
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
เพศ			
ชาย	277 (86.8)	42 (13.2)	0.454
หญิง	377 (84.9)	67 (15.1)	
การศึกษา			
ประถมศึกษา	224 (87.8)	31 (12.2)	0.153
มัธยมศึกษา	48 (86.2)	301 (13.5)	
ปริญญา	30 (18.9)	129 (81.1)	
อายุ			
น้อยกว่า 30 ปี	186 (84.5)	34 (15.5)	0.557
มากกว่า 30 ปี	468 (86.2)	75 (13.8)	
สถานภาพสมรส			
โสด	158 (84.5)	29 (15.5)	0.554
คู่	456(86.5)	71(13.5)	
หย่า/แยก/หม้าย	40(81.6)	9(18.4)	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล
กับความคิดเห็นด้านบุคลากรการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		p-value
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
รายได้			
ต่ำกว่า 10 000 บาท	494(85.3)	85(14.7)	0.580
สูงกว่า 10 000 บาท	160(87.0)	24(13.0)	
อาชีพ			
ไม่มีอาชีพ	98(81.7)	22(18.4)	0.167
มีอาชีพ	556(86.5)	87(13.5)	

ด้านการเงิน

จากการศึกษาเมื่อนำความคิดเห็นด้านการเงิน มาหาความสัมพันธ์กับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคล โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่เห็นด้วยกับข้อความ มีคะแนนเท่ากับหรือมากกว่าค่ามัธยฐานและกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย มีคะแนนน้อยกว่าค่ามัธยฐาน พบว่าด้านการเงินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับระดับการศึกษา($p = 0.001$) แสดงดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับความ
คิดเห็นด้านการเงินของการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	p-value
เพศ			
ชาย	254 (86.8)	65 (13.2)	0.968
หญิง	353 (84.9)	91 (15.1)	
การศึกษา			
ประถมศึกษา	220 (86.2)	35 (13.8)	0.001***
มัธยมศึกษา	279 (79.9)	70 (20.1)	
ปริญญา	108 (67.9)	51(32.1)	
อายุ			
น้อยกว่า 30 ปี	172 (78.2)	48 (21.8)	0.550
มากกว่า 30 ปี	435 (80.1)	108 (19.9)	
สถานภาพสมรส			
โสด	145 (77.5)	42 (22.5)	0.730
คู่	423 (80.3)	104 (19.7)	
หย่า/แยก/หม้าย	39 (79.6)	10 (20.4)	

ตารางที่ 4.22 (ต่อ) แสดงจำนวนร้อยละและความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคลกับ
ความคิดเห็นด้านการเงินของการแพทย์แผนไทย (N=763)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็น [จำนวน(ร้อยละ)]		p-value
	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	
รายได้			
ต่ำกว่า 10 000 บาท	494 (85.3)	85 (14.7)	0.734
สูงกว่า 10 000 บาท	160 (87.0)	24 (13.0)	
อาชีพ			
ไม่มีอาชีพ	98 (81.7)	22 (18.4)	0.895
มีอาชีพ	556 (86.5)	87 (13.5)	